

FAMILIA

FÓIE BELETRISTICA SI SOCIALA

ILUSTRATA

TOTODATA

ORGANUL PUBLICATIUNILOR „SOCIETATII PENTRU FOND DE TEATRU ROMAN.”

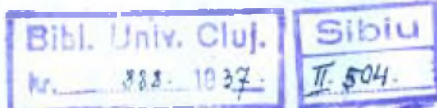
BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETAR, REDACTOR ŞI EDITOR:

IOSIF VULCAN.

ANUL XXV. — 1889.

ORADEA-MARE, 1889.
CU TIPARIUL LUI OTTO HÜGEL.

CUPRINSUL.

I.

Portrete și ilustrații.

	Pag.
1. Erna la sate	4-5
2. Dejunul în companie	17
3. Erna la oraș	29
4. Bunica povestește	41
5. Hugaciunea de dimineață	53
6. Locuitorii mării	65
7. Moștenitorul de tron Rudolf pe catafalca	77
8. Ioan Popasu	85
9. Păzitorul credincios	101
10. Moltke	113
11-14. Academia de drept în Oradea-mare : Biserica, gimnaziul, academia	124
Sala festivă	124
Biblioteca	125
Fosta rezidenție episcop. r. c.	125
15. Bunica, s'a bolnăvit pisica	137
16. Ordalie în evul de mijloc	149
17. În duminica Florilor	161
18. Primăvera	173
19. Logodiți din Rusia mică	185
20. Prima epistolă	197
21. Schițe din Paris	208, 209
22. Turnul Eiffel în expozițiunea universală din Paris	221
23. Principele Ferdinand de Hohenzollem	229
24. Mitutica	245
25. Amazonă turcomană	257
26. Dina codrilor	269
27. Expoziția universală din Paris	281
28. Deputațiune africană la imperatul Germaniei	293
29. Mihail Eminescu	301
30. Locuitorii în Guinua nouă	317
31. Nicolae Popea	325
32. Aurora	341
33. Cafenea arabă la expoziția universală din Paris	353
34-39. Gătirea inului în Sillesia	365
40. Femei din Pompei acasă	377
41. Vera	389
42. Veronica Micle	397
43. Șahul Persiei	413
44. O bosniacă	425
45. Idila păsărească	437
46. Așteptarea	449
47. Favorita	461
48. Eta, mamă	473
49. Punte peste Rohrbach lângă Waddingen	485
50. Lăutarii români la Paris	497
51. Poșta secretă	509
52. Moștenitorul de tronul Greciei și soția sa	521
53. Copilul resfătat	533
54. Sîrăstarea din urmă	545
55. Fonograful	557
56. Jertfa vânătoarei	569
57. Înaintea oglinzii	581
58. Vagabundii	593
59. Curios mijloc de călătorie în America	605
60. În ajurul Crăciunului	617
61. Tatăl nostru !	629

II.

Poesii.

a) originale.

Alba : La o margarită	3
„ Dorul meu	134

	Pag.
Aezio : România	578
N. A. Bogdan : Cortul țiganului	50
„ Testament	99
„ Primăvera	258
„ Comóra	423
„ Știuca blagoslovită	495
Mircea C. Dimitriade : Prima sextină	207
„ Dor de mare	389
P. Dulcu : Drăcușorii	25
Mihail Eminescu : De-aș ave	302
„ O călărire în țiori	302
„ Din străinătate	303
„ La Hucovina	303
„ Speranța	303
„ Misteriile nopții	304
„ Ce-ți dorase eu ție dulce Ro- mânia	304
„ La Heliade	304
„ La o artistă	304
„ Amorul unui marmure	305
„ Junii corupți	305
„ Amicului F. J.	306
„ Mai am un singur dor	308
„ Dalila	589
„ Spre deal	589
Nic. Haman : El și ea	450
J. Hars : Vanitas	363
Elena Lipan : De-atâta dor	52
Veronica Micle : Ruțe de lună, lui Lac-oglinză	311
Florin Moga : În viața memento	100
„ Omul bun și vremea bună	147
V. B. Mutenescu : Ce-mi pasă	64
„ Calcă-te	109
„ Lângă periu	145
„ Nu-mi cere	181
G. Murnu : Dor de țară	193
„ Oda Franței	242
V. Negruti : Virginiei	555
Traian H. Bp : Erna pe munți	38
„ De ce să-ți spun	87
„ Problemă	195
„ La strașini	291
„ Pădurea tinereții	352
„ Sonet	412
„ Uitării	559
Radulescu-Nige : Viespele	422
„ În zăvoiu	447
„ Sub lei	519
„ Noptea	566
I. M. Retigoran : Ce-i iubirea	401
„ Sonet	511
Ioan N. Roman : În singurătate	159
R. Drei Dinuța Savul	568
„ Drei Maria Savul	594
Ioan Roman : Apotheose	320
Iuliu I. Roșca : Spune-mi	289
„ Unui amic artist	348
„ Bătă fără lec	434
S. N. Sabo (Scrob) : Te-am iubit	114
Carol Scrob : Noptea	33
„ Poetul	21
Sandra : Viforul	27
„ Scândura	73
„ Vârtejul lăucei	121
„ Nu mai stau să ascult norocul	217
„ Viorele	270
„ Copila și priveghietorea	325

	Pag.
<i>Smara</i> : Meditațiune	373
Strigăt	507
Epital	507
Vine ézia	531
Floci albastre	627
<i>Zh. D. Speranța</i> : Trei parale	231
Țiganul la poște	385
<i>Th. M. Stoiculescu</i> : Strigăt de durere	374
<i>Lucreția Suciu</i> : A fost	1
În vis	97
Bate vânt	133
Frică	169
Îngrijată	205
Sera	253
Să ți dau	362
<i>Sofia Vlad-Radulescu</i> : Vitejie	13
Un cântăreț al nostru	544
Epigramă	603
<i>A. Vlașca</i> : Mamei	157
Luna și noaptea	265
Lui Eminescu	312
<i>Iosif Vulcan</i> : Barnuț	313

b) traduse.

<i>Anacreon</i> : Cânteca, traduse de Mih. Gregoriady de Bonachi	409
<i>Béranger</i> : Amintirile poporului, trad. de George Murnu	616
<i>Chateaubriand</i> : Amintiri, trad. de Al. A. Măceșchi	522
<i>Alphonse Daudet</i> : Prunele, trad. de Radulescu-Niger	387
<i>Iulia Hașdeu</i> : Sonet, tradus de I. Bocanici	15
Serenadă	171
<i>H. Heine</i> : Cântec, trad. de Const. G. Brăilean	2
<i>Alphonse de Lamartine</i> : Lăcrășii dragă, trad. de Radulescu-Niger	481
<i>Léon</i> : Mărta, trad. de Sofia Vlad-Radulescu	183
<i>Alfred de Musset</i> : Unei copile, de Tr. Demetrescu	267
<i>Yezra</i> : Sonete, trad. de I. Bocanici	89. 123. 590
Madrigala	218
<i>Gustav Rivet</i> : Orbul, trad. de Traian Demetrescu	436
<i>Voltaire</i> : Lupta lui d'Ailly, trad. de G. Murnu	342

c) Poezii populare.

<i>Ioan P. Coman</i> : Balade și doine din Maramaraș	175
187. 199. 212	223
<i>Ecatarina Conopon</i> : Doina dela Pauliș	547
<i>A. C. Domșa</i> : Doina de pe Mureș	368
Doina de pe Secaș	428. 451
<i>Al. Fedor</i> : Poezii de pe Mureș	259. 319. 379
<i>Aurel Iano</i> : Mățul și hărții, labulă	535
<i>Iuliana E. Iancovici</i> : Doina din Bănat	103. 115. 127
<i>V. Maghiu</i> : Doina din Crișana	138. 152
<i>Ioan Mator</i> : Doina din giurul Clușului	463. 475. 487
512	512
<i>Laura Vebriu Mureșan</i> : Doina din Solnoc-Dobâca	7
19. 31. 43. 55. 67. 79	19. 31. 43. 55. 67. 79
<i>Anton Pop</i> : Doina de pe Bărcău	296. 439. 524
<i>Maie Popovici</i> : Doina din Biharia	91
<i>L. I. Patcariu</i> : Doina din țera Oltului	500. 571
<i>G. Sima al lui Ion</i> : Legenda Maicei Domnului	102
<i>Vasilica L. Suciu</i> : Fintea și mamă să, baladă	484
Doina de pe Secaș	583. 596
<i>M. Vioreșcu</i> : Nunta pécătósă, baladă din Bucovina	630

III.

Novele, schițe, povești, piese.

a) originale.

<i>N. A. Bogdan</i> : Inimă din țasă, novellă	280
<i>Mihail Domătescu</i> : Neica Sandu, copie de pe autogra	73

	Pag.
<i>A. C. Domșa</i> : Orfanul, schiță	64
In glumă, schiță	422
<i>P. Dulfu</i> : Cértă pentru nimica, comedie	241
<i>Georgina Fekete-Mișici</i> : O întemplantare simplă, novellă	258
<i>I. Gheanu</i> : Yel, schiță	88
<i>I. V. Pașcan</i> : Intre tufe, novellă	1
La fântână, novellă	121
In sneuriș, novellă	217
<i>Ioan Pop Rețeganul</i> : Omul de omenie nu pierde, poveste	145
Crăieșa ținelor, poveste	398
<i>Ioan Russu</i> : Sora Cecilia, novellă	87
<i>Gr. Sima al lui Ion</i> : D'ale lui Pașca, novellă	109
Evangelia cea mai alésă	207
Țiganul la nașu-scu	235
Dar deu nici el p'a mea	291
Cenușoaca, poveste	433
<i>Zh. D. Speranță</i> : La Hirliu, schiță	625
<i>Dumitru Stăncescu</i> : Lacrimi, schiță	386
Peste drum, schiță	386
Fericire apusă	387
Impératul peștilor, basm	529
<i>D. Teletor</i> : Prieteșug, scenă	49
Vijelie, novellă	448
Memoriile unui schelet	517
Luisa, novellă	554
<i>V. A. Urechid</i> : Nea Sărăcillă, legendă	361
Vorba potrivită, legendă	505
<i>Stefan Vellescu</i> : Moș Tudor, novellă	579
<i>Sofia Vlad-Radulescu</i> : La fileuse, suvenir	133
<i>De la Francea</i> : Neghinița, poveste	61
Înainte de alegeri, schiță	457
<i>Iosif Vulcan</i> : Chiriașul fugit, comedie într'un act	13
Răga dela Chișeteu, comedie populară într'un act	577
<i>Duiliu Zamfirescu</i> : Spre mare, novellă	169

b) traduse.

<i>Emanuil Arène</i> : Streina, chiță trad. de D. Stăncescu	49
<i>Eufemia Balestren</i> : Inelul Mariei Stuart, nov. trad. de Letiția Medan	5
<i>Th. Dostoievski</i> : Pomul de Crăciun	615
<i>Gustav Dronineau</i> : Francisca de Rimini, dramă, trad. de N. A. Bogdan	496
<i>Octave Feuillet</i> : In giurul lumii, comedie, trad. de N. A. Bogdan	330
<i>A. Kohut</i> : Istoria unei barbe, umorose, trad. de Elena Dobrin-Radulescu	76
<i>Sacher Masoch</i> : Mirtul iubitor, nov. trad. de A. C. Domșa	111
<i>Maurice Montegut</i> : O cartă de vizită, novellă	476
<i>S. Fraoul</i> de nuntă, novellă	80
<i>Ivan Turgenieff</i> : Poezii în prosă	55. 102. 403
<i>Mark Twain</i> : Istoria Veneroi de pe Capital, nov. trad. de A. C. Domșa	294
<i>Emil Zola</i> : Teresa Rachin, dramă, trad. de N. A. Bogdan	123
<i>Fără nume</i> : Un mort înviat, nov. trad. de A. C. Domșa	558

IV.

Literatură, critică, estetică, artă.

<i>N. A. Bogdan</i> : La istoria teatrului românesc	3
<i>G. Botcan</i> : Poezii noștri	525
<i>Nic. Brădățan</i> : Eminescu	565
<i>George Crăciunescu</i> : Corucile vocale din popor	69
<i>Aurel C. Domșa</i> : Arosi Pomul	337
<i>Constanta de Dunca Schiau</i> : Epistolă deschisă dlui V. Babeș	128

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
1 ianuarie st. v.
13 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

N. I.

ANUL XXV.
1889.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

A fost.

Ca mi-ai vorbit și te-am văzut,
Imi pare o poveste,
Poveste dragă din trecut,
Ce astăzi nu mai este.

O, multe raze-au strălucit,
De când mi-ai fost aproape;
Și câte frunze-au veștețit,
Ca vremea să le 'ngrôpe!

Adesea 'n gânduri și dureri,
Te 'nchipuiai nainte-mi;
Doi ochi, ca tainici mângăeri,
De stricătura prin minte-mi.

Și 'n piept inima tremurând,
Șoptiță de o poveste;
Eu ascultam, de dor plângând,
C'a fost și nu mai este.

Lucrția Saciu.

Intre tufe.

(Novelă.)

Sandu bé din șip, el dă și lui Calnă: »En bé, Moș-Calină! hé, îi bun rachiul.«

Calina eră un om înalt, bătrân, cu părul cărunt, frunte lată și nas cărligat, părea un ade-vărat urmaș al lui Traian.

Amândoi is la gard. Sandu nu pôte trece peste prilaz; i se impleticesc picioarele. Moș-Calină îl trage: »Ci cá ești în drum, hai la crișmă, hai!«

Sandu se 'mpiedecă, pică șipul; el se uită lung la dânsul: »Mă . . . i s'o stricat, oi cumpără altul.«

— Moș Calină! ț-aș spune ceva, hă, . . . dá . . . știu eu . . . Ciciéna-i mare, ea-i bună de măritat. Așă-i c'om fi cuscri?

— Da . . . ră dară.

— Truța feciorul meu îi frumos; el îi colea! țaașos! voinic, crescut ca pe palmă.

Ei ajung: Măi Truță! da tu ești în crișmă?

Truța ședea cu sumanul între umere, pe cap avea o pălărie cu vre-o câteva șirage de mărgele. Ședea într'un cot. Sandu îl mână la joc: Du-te și-i jucă cu Ciciéna, ea trebuie să fie pe-acolo. Veți moș Calină! — am cumpărat alt șip. Îi plin.

Ei se aședă după mėsă.

— Da Truța unde-i? Nu-i aici!

El s'o cam mai dus.

*

Ciciéna eră tinără, frumoasă. Ca dânsa nu eră alta 'n sat; fața ei albă ca laptele, ochi negri, plini de foc, gene lungi, frunte curată, gândurile n'o pré necășiau. Truța sare în grădină la dânsa.

— Ce faci, măi Truța! — ce vânt te-o mai adus pe-aici, — îl întrebă ea.

— Apoi dá, i-am venit și eu incoa.

În grădina ei eră încă viie: Viia-i mai bună decât la noi.

Grădina Ciciénii nu eră departe. Eră la un loc cu a lui Truța. Pintre amândoué șerpuia un pârâu.

— Ș-apoi dorul, el îi ca o săgétă în piept, me tot împinge să te mai vęd, — grăi Truța.

— Dară cu tôte aceste nu pot sta mult la tine. Veți oile colo pe deal, ele se grăbesc cu păscutul, are să plóie.

— Da, da, — răspunde ea, — nu știu, ce atâta plóie, eu m'am hrănit; veți și părêuțul ista, veți colea, parecă-i tot mâniaș.

Truța se uită, el îi măhnit: Apoi dá ce să fac decă-i așă?! Nime nu pôte schimbă. Atâta știu, cá pentru plóie țile întregi nu pot grăi cu tine.

Ea se uită la dânsul, jale adâncă o cuprinse: Na viie, na! mânâncă!

Pe jos sânt frunze; o 'ngălbinit. Truța se uită la ele: »Veți frunzele, me topesc ca dânsese, decă nu-s cu tine macar o țiră.«

Ciciéna vré să-l mângăe, ea începe altă vorbă: — En uită-te colo pe copac în fundul grădinei, o țarcă strigă, — țice ea riđend.

El se uită: Da, da! Și albinele stau pe-acasă, n'am spus eu, cá are să plóie! Me duc să dau la vite, me duc.

El alérgă: »Să ne 'ntălnim sănătoși.«

*

Timpul trăcea. Truța se schimbă vędend cu ochii, nime nu șcinea ce-i lipsește. Numai Ciciéna șcinea secretul inimii sale, șcinea cá el móre după dânsa. țile întregi ședea și gândia.

— Of și vai de mine, — șopti el din când în când, — nu știu cum aș începe. Ca o petró imi zace pe inimă. Dorul după Ciciéna me usucă.

Pe lângă tôte se stérni și un răsboiu de cele țapene. Din tôte părțile trebuiau tinerii să pornescă la óste.

Truța se uită în urmă —
să mergă. Cu lacrimi în ochi se despărțește el de
ceea ce-i eră mai scump pe lume.

— Cum mi-a fi scris, — erau cuvintele lui cele
de pe urmă.

Ciciena se uită în urma lui, se uită. Il iubiă
ferbinte. Parecă ar fi fost amândoi una. Âncă odată
il zărește în depărtare.

— El se 'ntornă, — șopti ea, — da se 'ntornă, se
uită înapoi. C'amu nu-i!

Ea stă gânditoare. O lacrimă-i isvorește din ochi:
Ddeu șcie de te-oi mai vedé.

*

E séră. Afară-i cam întuneric. E tăcere. Nimic
nu se aude. Ciciena-i în grădină. Ea-i între flori.
Plânge.

— Ôre ce-am greșit; rău me chinuesc!

Soica, cățelușa ei, bătea de se prăpădiă pămên-
tul. Amuș eră la dânsa, amuș la casa lui Truța; apoi
în trei sărite eră eră la dânsa scheunând, i se uită
drept în ochi, parecă vré să-i spue, c'o venit Truța,
că el îi pe acasă.

— Du-te Soico, du-te! nume necăji; și așa mi-i
întuneric pe dinaintea ochilor.

Eră supărată; părinții ei vreu s'o dee după
altul, pe care ea nu-l iubiă. Iubiă pe Truța.

— Nu șciu de ce-a fi cu mine, — grăi ea, —
el nu vine, e departe, dus pe lume.

Rupe o flóre: Ca tine m'oi trece. Ah de-ar veni
scumpul meu, dă . . . nu șciu . . . pôte! . . . Cine
șcie ursita mea.

Ea încă nu-și perduse curajul, mai trăgea nă-
dejde: »Pôte mi-a zimbî încă odată norocul.«

Aruncă florea: „E târziu, me duc.«

*

Răsboiul s'o finit. Truța se 'ntorce. Cum o ajuns
în sat, o auđit el tôte despre Ciciena. O auđit, că nu
vré să se mărite. Alții o silesc. El ajunge acasă. Eră
séră, afară întuneric. Mai înteu făcu cunoșcință cu
Soica. Ea i-o eșit înainte. I-o eșit din grădină. Ciciena
înse nu șciea nimică. Eră necăjită. Nu șciea de ce
Soica face atâta taraboiu. Dă, așa-i pe lume: omului
nu-i dat să șcie tôte înainte.

Truța s'o furișat pe din dos în căsuța lui. Aici
nu eră nimică, numai niște paie, pe ele ș-a așternut
sumanul. După aceea chipui el cu mâna după un cui:
găsește unul de lemn: anină pălăria. Deci se uită
prin ferestuiică spre casa Cicienii, dar nu vede nimică:
»Ea dörme.« În sfârșit se culcă cu capul în prēja
terestii; zărește stele, ele lucesc pe cer. Adörme în-
gânat de visuri plăcute.

*

Viia-i culésă. Moș-Calină șede în grădină. Un
poloboc se află acolo, impregiurul lui sânt scaune.
El șede pe scaun. Cu dânsul erau mai mulți, — eră
primarul satului, Gavrilachi dascălul, om vechiu,
Mandachi neguțetor de marfă, Sandu încă nu lipsiă.

— Să bem cu toții, domnule primar! . . . Băde
Sandule! én, rog mai aprópe să dăm din ist vin, —
grăi Calina, luând paharul în mână. Ei rēdică paharele.
Beu. Întru sănătatea Cicienii, că-i supărată! Da nu-i
nimică, i-a trece, unde-i ea, unde-i? . . .

— Me duc să-mi chem fina, — dișe Smărăndica,
o femeie mai în vērștă, dar islēță.

Ea merge. O zărește între niște tufe de viie.
Ciciena nu eră singură, Truța eră cu dânsa. Ședeau
pe un scaun. O ținea de mână. Smărăndica fuge gâ-
făind înapoi, face la toți cu mâna: »Ve rog o țiră
'ncoa.«

Toți alergă.

Ea tresare, ca și când s'ar fi trezit din somn.

— Spune da!

— Da, da, — răspunde ea căutând în jos, ochii ei
erau plini de lacrimi.

— Și nunta să fie cât mai de grabă.

— Să v'ajute Ddeu, — grăi moș-Calină gibo-
șindu-se printre tufe la dênșii.

— Să ve fie de bine, la mulți ani cu noroc, să
ve mergă tot în plin, — strigară toți din tôte părțile,
năvălind cu paharele.

Truța se scólă, ia un pahar, — Ciciena i 'pa
adus. Ei ciocnesc.

— N'am diș c'om fi cuscri!? — adauge Sandu.

I. V. Pașcan.

C â n t e c e.

După Heine.

I.

Madona mulți se 'nchină,
Alți la Petru și la Pavel,
înse eu numai la tine,
Sóre mândru, mândră țină.

Dă-mi săruturi, desfătare,
Părtaș fă-me de 'ndurarea-ți,
Sóre mândru dintre fete,
Fată mândră de sub sóre!

II.

Ah, ér ved ochii aceia,
Cari cu drag me săluta
Și acele buze roșii
Ce-a mea viēță înduciau.

Aud tot aceeaș voce
Blândă ca o lăcimióră,
Numai eu nu sânt acelaș
Le am fost odinióră.

brațe albe și frumóse
Me cuprind cu 'ndrăgostire;
Dar la inima ei caldă
Eu sânt trist, făr de simțire

III.

Sus pe valul Salamancei
Line-s vēnturile vĕra;
Acolo cu mândra-mi Donă
Eu me primblu 'n tótă séra.

A mândrei talie sveltă
O cuprind cu a mea mână
Și eu degetul ferice
Sinuș cum sinul ei suspină.

Dară șopte 'nfricoșate
Trec prin tei în întuneric
Și părēul jos murmură
Un vis rău, un ce misteric.

Ah Senoră am presimțul,
Că m'or relegă pe mine,
Eu pe valul Salamancei
Nu m'oi mai primblă cu tine.

IV.

Eu cu gurița roșie,
Cu bulci, limpeți ochișori,
Căntul meu e tot la tine
Pe un câră năvăl în zori

A ta mică albă mână
L'a mea buză-aș vré s'o strîng,
Pe-a ta albă mică mână
Fierbinți lacrimi să tot plîng.

Lungă-i séra ast de érnă,
Dar mai lung e al meu chin;
Că la tine dragă puică
Ađi nu pot, nu pot să vin.

Const. G. Braillean.

La istoria teatrului românesc.

De mult aveam de gând să scriu, cât s'ar pute mai lămurit și mai pe larg, istoria începerii și-a dezvoltării artei și-a literaturii dramatice în țera noastră. Am adunat deja multe cunoștințe, date, documente, etc., pentru a-mi pute forma materialul necesar; dar trebuie să mărturisesc, că silințele mele au fost înfrânse, prin multe lacune de cari m'am împiedecat, și mai ales prin réua-voință a multor persoane care m'ar fi putut ajuta cu cunoștințele și amintirile lor, dar cari mi-au refuzat, dintr'un spirit pur și simplu de invidie.

Dintre puținii ce mi-au arătat bună-voință, în această împrejurare, ea și 'n alte multe, fură, actual-minte reposatul Dimitrie Gusti și dl Teodor Codrescu, bătrânul literat și editor din Iași. M'am folosit mult de cunoștințele, cărțile și documentele ce mi-au pus la dispoziție acest dn. din urmă, — și m'aș fi folosit încă și mai mult de precioasele științe ale lui Dimitrie Gusti, — unul din cei întei părtași la înființarea teatrului românesc din Iași, la începutul secolului, — decă mórtea nu l'ar fi răpit așa de curénd.

Artiștii bătrâni, ómenii iubitori de ale artelor, ce mai trăesc și cari au apucat vremile acele, — de câte ori îi întrebi, îți respund cu multă politetă:

— Hei dragă! câte-au mai fost și pe-atuncea! Ce entusiasm pe norod! Să fi vėđut atunci jucând Mirtil și Hloe! ori Laperus, ori Cmel-Cinel, Nunta țerănescă, Baba Hirca!

Dar din aceste esclamațiuni nu-i mai poți scóte; alții đic, că cunoștințele și hárțile ce le au, în așa privire, le păstréză să le lase de moștenire fiilor lor, cari vor face lucruri minunate! De aceștia, áncai, nu me supér de loc, căci sînt mai mult ca sigur, că nu au și nu vor lăsă nimic fiilor lor de moștenire, în chestia acésta, decăt dór amintirea că n'au fost în stare să servescă literatura și istoria culturii țerei lor nici macar cu un dram.

Deși nici intr'o încercare nu trebuie să disper, căci privilegii pot supraveni adesea-ori, și lacunele ce le simt ađi în compunerea mea le-aș pute indepliní póte chiar máne. — am cređut că e mai bine, atunci când eu nu-mi pot arătă sporul, să me bucur cel puțin de sporul altora. — și nevoind să urmez esemplului bătrânilor noștri artiști și iubitori de artă, am căutat să transmit, la cei ce mi-au făcut cinstea de a me întreba mai tot ce am știut, ce am adunat, că cel puțin alții, póte mai norocoși decăt mine, să indeplinescă aceea ce eu nu pot.

Astfel, ađi cu bucurie anunț aparițiunea de curénd a unei mici cărțicele a dlui Teodor T. Burada, — profesor al conservatorului actual din Iași, membru corespondent al Academiei etc., — ce tratéză istoria vechiului conservator, înființat la 1836, prin stăruința lui George Asaki și Vasile Alecsandri, în vechia capitală a Moldovei. Acest conservator, numit Filarmonic-Dramatic, deși n'a durat decăt vre-o doi ani, a produs

róde netăgăduite. Cu elevii sei, s'a pus temelia teatrului românesc în Moldova; elevii sei au făcut în scurta vreme a instruirii lor artistice, să se represinte drame, ca Laperus, Petru-Rareș, Dragoș, Fiul pierdut, Eduard în Scoția, tragedii ca Alzira, comedii și vodevile ca Vėduva Viclénă, Pedagogul Omicron, Omiopatia, Desertorul, Contrabandul, Armindinea, Mirésa mániosă, Duca Iornarului, Aurariul, Pansionul de fete, Pedantul, Camarierul de doi stăpâni, Fúica lui Faraon și altele, și în sfērșit chiar opere, opere-serie, ca Norma!

Elevi de un an, în teatru și musică, să se aventureze a cãntă în întregimea ei o operă seriósă și grea ca „Norma,” e lucru aprópe fabulos, și ceea ce e mai fabulos, e reușita strălucită ce a avut, și despre care, chiar călători străini mărturisesc a lor surprindere, după cum se vede într'o scrisóre a unui francez, publicată în »Albina Românescă,« din 1837.

Astăzi chiar, după înființarea, cu multe necazuri și sacrificii băneșci, a operei române ce a durat vr'o doue stagii în Bucureșci, tot nu s'au cređut în stare a pune în scenă o operă grea ca ceea a Normei, și totuși cu 50 de ani în urmă, iașenii o represintase.

Zavistiile și persecuțiunile ce și astăzi îndurá arta în țera noastră, inse, și pe atunci erau áncă destul de incolțite în spirite; atunci, fanariotismul infiltrat în simțiri și moravuri nu putea suferi pronunțarea elementului românesc; acum, când slavă Domnului, nu mai știi ce este fanariotism, avem de luptat noi, contra unei părți din noi însine. Vechea poveste romană a stomachului și-a mădulărilor! Aceste zavistii, đic, făcură ca acea infloritóre și imbucurátóre instituție românescă să péră, abia după doi ani de lucru și propășire. La 1838, ocărnuirea retrase ajutorul bănesc ce-l dádea direcțiunii conservatorului, și acésta, neavénd cu ce face față cheltuielilor sale cu profesori, local, etc. etc., trebui să-și închidă ușile.

Lucru curios este, unul din documentele ce dl Burada dá publicității, și anume acel prin care o parte din boerimea de atunci, înțelegénd misiunea nobilă a acestei instituții, protestă și cere reinființarea conservatorului ce s'a închis. Prin o cerere, iscălită de 30 de boeri de pe vremea aceea, (aflată ađi în Dosarul Postelniciei, din archiva statului dela Iași), se glăsueșce ast-fel:

Iași, 30 novembre 1838.

Cătră cinstita direcție a conservatorului
filarmonic!

Sirguintă cinstitei direcții de a înființá un conservator, ca prin invėțarea și practisarea tinerilor Moldoveni să se pótă întemeiá un teatru național. a fost umplut pe obștie de vie bucurie și de mulțumire, vėđénd în acésta un mijloc de plăcută petrecere și o shólă de moral, ce astăzi se îmbrătoșeză de tóte politicite nații cu deosebită rivnă și jertfe: inse cu câtă bucurie s'au primit represintațiunile elevilor conservatorului în trecutele doue erni, cu atata máhnire se vede obștia acuma lipsită de acéști lucrare, care afară de plăcuta petrecere a publicului, a fost menit și câteva alcătuirii în limba moldovenescă, ce cu vreme făgăduiá o propășitóre deplinire. Drept aceea, pătrunși de simțiri de mulțumire pentru cinstita direcție, care a fost adus o asemene ispravă, iscáliți infătoșeză prin acésta a lor dorință, și postese să încep ér lucrările represintațiilor în limba moldovenescă, pe care fieș-care patriot, după putință, va ajutorá cu mijlócele sale, bine incredințați, că și Inalta Ocărnuire va urmá a ei părintescă protecție asupra acestui folositor aședământ.

Costachi Sturdza Logofét, Vornic Cantacuzin, Crupenschi Vornic, Canta Logofét, Manolachi Manu, A. Mavrecordat, Niculai Milu Spatár, Sturdza Vornic.

A. Cantacuzin, Iacovachi Paladi Aga, Meriacri Spătar, C. Burghel, Tufescu Comis, Major Plitos, C. Florescu, V. Draghici, G. Grecean Aga, Ghergel Căminar, Niculai Bantaș Spătar, C. Carp, Paharnic N. Stârcea, Sardar Draghici, Costachi Negruzzi, Ión Costachi Postelnic, V. Costescu Căminar, Sardar Spiridon Baldovici, Medelnicer C. Poliz, Antohi Sion, Spătar Lascar, Maer Ban. <

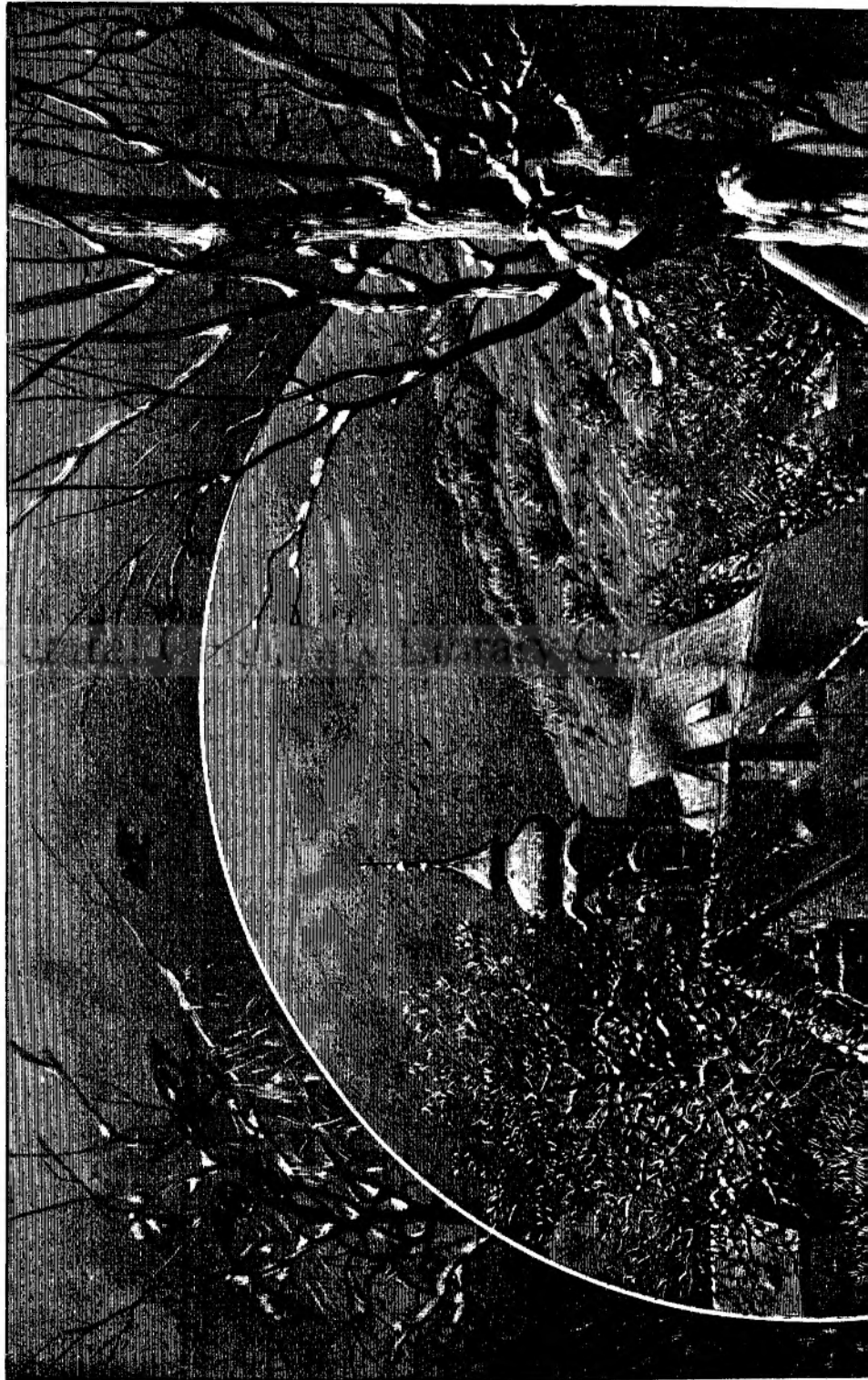
Așa vorbiau boerii de atunci, și ori cât de modestă s'ar pără cererea lor, tot e destul de îndrăznită pe vremea de atunci, când nimene n'avea drept să dică cîrc, la ori-ce act ce dispunea luminarea sa M. Sturza Voevod.

Conservatorul de atunci totuș a ramas bine desființat, căci vodă in loc de a se gândi la progresul cultural al națiunei sale, se gândia cum să-și agonisească din spinarea țerei sute de milioane, cari astăzi au ramas să se bucure numai străinetaea de dênsele.

Cu mult mai târziu, s'a in-ființat conservatorul de musică și declamațiune, așa după cum e organizat și astăzi; veni inse intr' un an, un ministru care cređu de cuviință a-l desființa, inse de astă dată, nu se găsiră, nu treiđeci, dar macar doi boeri de-ai Iașului cari să facă o cerere ca cea dela 38, pentru desființarea lui. „S'a schimbat boerul, nu e cum il știi,“ ăice poetul și cu mare drept, intr'o fabulă. Boerii de odată nu mai sînt boerii de ađi; boerii de ađi nu își mai bat capul cu asemenea flécuri, — ei caută numai cum ș-or petrece mai curênd moștenirile, pentru ca in urmă, când n'or mai avé ce petrece, să se apuce de făcut politică.

In broșura dlui Burada, este aneasă și o fac-similă foarte reușită, a afișului dela 1837, febr. 23, prin care se anunță că: Elevii conservatorului filarmonic vor avé cinste a da, in limba moldovenescă, drept cercare, acea întie represintație de Laperus și Vêduva Viclenă, etc.

Nu pot incheia aceste rên-duri, fără să mai arunc o vorbă in vânt cătră ômenii a căror amintiri seu acte ar puté servi istoriei artei și literaturii nôstre. Gândiți-ve că e păcat, ca odată cu voi, să duceți in morment cunoștințe prețioase ce pot servi urmașilor mult, și voue să ve facă cinste!

Inelul Mariei Stuart.

— Novellă de Eufemia contesă de Ballestrem. —

Motto: Tôtă greșela se resbună pe pământ.

Goethe.

Pla n'ai inimă, lady Lilian, — dișe sir Edvard Marstone iritat, svêrlind cu violență in lac o scoică aruncată pe țerm.

— Ah! acêsta se dișe totdeuna dēcă cineva respinge niște pețitori, — respunșe lady Lilian ironic. Dar eu nici odată n'am pretins, c'am inimă.

— Ai dreptate, — dișe el amar, — gura dtale spune tuturora, că acêsta mușculă gôlă iți lipșeșce. Dar căutatura te traděză și parcă dișe: O poți gâsi, caută!

— De vină sânt eu dēcă dta scoți astfel de nebunii din privirea mea? — intrebă ea tot mai ironic decăt mai nainte. Pêcat să ne 'ncurcăm in limbi pe cari nu le-am invêțat.

— Mai cu sêmă, dēcă nu le putem invêță, — adause sir Edvard.

— Bine. Așă dară de ađi incolo am să port niște ochilari negri, ca să nu-mi poți vedê ochii, — opiniă lady Lilian riđend. Ea eră fôrte incântătore când ridea.

— Sticlele negre ar fi o perdere pentru aceia cari ș-au ars aripele la acêsta lumină și cărora le-a căđut legătoreă de pe ochi; dobândă inse pentru aceia cari vreu să se lase a fi seduși, — respunșe sir Edvard încă mai amar și mai iritat decăt mai nainte.

— Dumneđeul meu! Dta vorbești, parcă eu n'aș face decăt aș frânge la inime, ca ș-o Circe — ingână lady Lilian nemășcată.

— Cine nu șcie, că Circea modernă pôrtă numele dtale?!

— Și dēcă ai șciut că sânt atât de periculôsă, de ce te-ai apropiat de mine?

— Pentru ce? Dar pentru ce sbôră musculița in flacările luminării?

— Pentru că este o ființă fără minte. Omul inse are ochi și alte patru organe. Dar in sfêrșit, n'ai avê plăcerea să vorbim despre alt ceva? Contrar, voi crede inșami, că sânt primejdiôsă.

— Par că n'ai șci de mult acêsta. Dar fie cum vrei. Să vorbim de alte cele și nu despre o nenorocită propunere de căsătorie.

ERNA LASATE.

Ei ședeau pe malul dela Trouville când întrețineau conversația acésta.

Sir Edvard Marstone numai artificios își păstră liniștea, căci interiorul lui eră mai mișcat decât lacul sbiciuit de vijelie. El ș-a depus inima, mâna și averea, la picidorele celei mai incântătoare veduve a imperiului britanic;  r ea desprețui t te aceste oferte, riđend și bătendu-și joc, f r r obicinuitele vorbe dulci cu cari refus  pe alții.

Lady Lilian Dudley aparținea acelor femei, pe care germanul le numește »eine Syrene,« englezul le  ice »a fritinge genius« și francezul „une coquette.“  r  una din cele mai periculoase, cari nu-și fac muștrare de conștiință, decă numai r nesc seu fr ng cu totul cutare inimă. Nu ne putem dar mir , că cu at ta ușorință refusase o mulțime de adoratori.

Femeile celelalte nu puteau să afe de fel, de unde vine marele farmec al lady-ei Lilian, fiind-că frumuseța ei nici decât nu convini  legilor estetice; din timpul classicit ții grecești; dar atracțiunea ei izvori  tocmai din disordinea trăsăturilor sale, din ochii ei suri mari și jumătate inv luiti, din intunerecul incadrat al acestora, din acel p r blondin argințiu, din acea peliță fină, din talia ei sveltă și ml dios , din m nile sale albe ca zăpada; vorbă scurtă: din t t  ființa sa ce nu se p te defini.

In ființa ei de față dispăreau femeile cele mai admirabile. Inc t pentru renumele seu, cu t te că nimenia nu șcdea să spună un ce pozitiv, ba și gurile cele mai clevetitoare numai pe c te un »se  ice« se intemeiau: totuși lady Lilian trecea de una dintre cele mai periculoase Circe și damele din societăți o tratau cu  reșcare rezervă.

— Să vorbim dar despre alt ceva, —  ise  r ș sir Edvard fics nd o privire intunec s  spre femeia care se n lt  inaintea lui pe o st nc , in cel mai elegant costum de mal, in parisian din stofă de l n  albă. Poffim, spune-mi despre ce-mi dai voie să-ți vorbesc.

— Despre ori ce 'n lume, numai despre dragoste nu, — respunse ea riđend.

— Am vrut să 'nveți a cunoșce și a simți intr'o  i chinurile ei, inse nu, — intereséză-te viitorea căsătorie a imp ratului din China?

— Ac sta o să aibă pentru loialii chinezi farmecul seu; noue ne stau mai apr pe căsătoriile compatrioților noștri.

— Putem să vorbim și de aceste. Inse atunci trebuie să-ți spun cea mai mare noutate a  ilei, pe care de bună s m  o șcii.

— Nu-mi aduc aminte să fi auđit ceva interesant  ilele acestea, —  ise lady Lilian cu  reșcare disgust in ton. Eu, din principiu, nu cetesc  iare la băi și este un véc de c nd n'am primit nici o scrisore; corespondenții mei s nt toți depărtați.

— Cu at ta este mai vrednic de recunoșcință acela, care 'n acestea  ile de caniculă își ia ostenel  să facă ceva.

— E bine, cine-i acela?

— Lordul Primrose. El s'a căsătorit.

— Ba, — respunse lady Lilian, scoțend un țipet de durere și palidă ca mórtea sări 'n sus de pe ședutul ei de pi r , pe când in ochii companionului ei strălucia o privire triumfătoare.

— E o simplă nebăgare de s m  din partea lordului Primrose, —  ise el ironic. In loc de a-și am n  logodna, criticată de societate seu a cere voia juratelor clevetitoare ale imperiului, simplu ne-a surprins. Cel mai bogat, cel mai dorit pair din Britania, a evitat t te cursele ce i s'au pus in cale, f r a fi prins de ele. Eu pricep surprinderea și indignațiunea dtale.

Lady Lilian se reaseđ  incet.

— Cum se numește mir sa lui? — intreb  ea cu curiositatea liniștită a unei neinteresate.

— Lady Primrose de acuma este miss . . . . miss . . . trebuie s'am încă la mine epistola unchiului meu cu noutatea cea mare.

Și sir Edvard incep  a-și cerc  buzunarele.

— Lady Primrose de acuma, — repeți lady Lilian mecanic.

— Da. Noi nu s ntem nici dec t deprinși cu titlul acesta, — urmă Sir Edvard; apoi scoțend o epistolă cam turtită, percurse repede șirele: Sport — spese noue — curtea — ah!  t . Mir -te! Lordul Primrose ne-a surprins eri cu căsătoria sa. El, a cărui mână a fost dorită de princesse, a luat in c satorie pe fata unui oficier sărac, care trăește din pensiunea sa, și s'a cununat fără pompă, fără zgomot și fără trenul obicinuit de o duzină de fete de nun , fără sunetul de clopote și fără ori ce alt hocus-pocus, in liniște și simplitate, in biserica din sat, al cărei preot a fost fratele socrului seu. Mi-aduc  nc  aminte de căpitanul Paer; pe vremea mea, d nsul  r  la Horseri un oficier istet și energios, un camarad plăcut și un gentilom perfect, pe care condițiunile materiale l'au silit să-și cer  dimisiunea. Femeia lui  r  o lady Maville. Acesti Paeri s nt din o vechie familie bună. Și eu am cunoscut pe buna lady Clave.  re ce fel este fata ei? Nu me 'ndoesc, că miss Esther are destule farmeci atrăgătoare, de  re ce d nsei i-a ramas rezervat să-și c știgne de bărbat pe Primrose.« Care va să  ic , miss Esther Paer, lady Lilian.

— Miss Esther Paer! — repetă ea cl tind din cap.

— Cum va intimpiná societatea pe ac sta nouă membră a claselor mai inalte, pe care nimenie nu o cunoșce, care n'a apărut in veci in cercurile ei și n'a fost presintat  la curte? Mai  ic  dară cineva, că 'n  ilele de caniculă nu se 'ntempl  nimica. Inse par că  i-i frig, haidam de aici!

Ea se sculă fără respuns, fără protestare.

— Se p te speră, că 'n castelul Primrose  r ș vor urmă timpuri vesele, — incep  ea după ce mers r c țiva pași. Dta șcii, sir Edvard, că eu cunosc acolo tot unghiul, căci ca pupila contelui Primrose de mai nainte am petrecut acolo jumătate din pruncia mea și toți anii până la unirea mea cu mr. Dudley. Mătușa Mary, mama lordului Primrose,  r  atât de vial , inc t nu putea să tr eesc  fără óspeți in vechiul castel legendar.  r  un timp vesel.

Lady Lilian suspină și-și aduse aminte, cum atunci t t  lumea ținea că-i onore pentru ea, că b tr nul și podagrosul mr. Dudley squisul de Dudley Momor a cerut-o de muere pe dânsa, sermana orfană a ruinatului marquis de Seton. Lordul Carol contele de acuma atunci petrecea la Ocsford. După ce in-grigise șese ani pe b tr nul, jalusul și sv dalnicul bărbat, mórtea a scăpat-o de d nsul; atunci ea cu setea arđend  a unui bolnav se aruncă 'n v rtejul lunei, al cărei aer nu peste mult devini pentru ca necesitate de vi t . Numai fugitiv își cercet  ea casa del  ț r  seu când aceea  r  plină de óspeți; de altă-dată locuia in villa sa din Londra și petrecea totdeuna pintre  speții caselor mai distinse engleze și școtiane, mai ales pe timpul v natului de vulpi, căci gentila și grațios  lady Lilian  r  tocmai atât de curagios  ca bună c l r t  și avea un aspect admirabil pe cal. Numai in castelul Primrose nu s'a dus ea, fiind t  epitropul ei și consorta aceluia muriseră; apoi și contele de acuma  r  atuncia neinsurat și nu invită la sine dec t numai bărbați. D nsul  r  un om fin și plin de vi t , inse f rte fricos in societăți de dame. Nimene n'ar fi cređut să se căsătorească vr dat  și  t  . . .

— Dta ești atât de percuta în cugetari, — întrepruse sir Edvard tăcerea.

— Cugetam la timpurile vechi din castelul Primrose, — răspunse dânsa iute.

— Său la cele noue care ar fi putut urmă, — adause el încet și sarcastic.

— Ce voești să ții cu acésta, sir Edvard? — întrebă ea aspru.

Nimica, decât că pe pórta castelului Pyimrose pentru dta stau scrise cuvintele din »Infernul» lui Dante: »Lăsați totă speranța afară, voi cei ce intrați!» — răspunse el ficsând-o ager.

— Asta va să țină o resbunare reutăciósă a ofensatului, — observă ea cu dispreț.

— Resbunare! O lady Lilian!

— Ca să fie alt ceva?

— Da-mi-i voia să-ți reinnoesc cererea?

— Ba, — răspunse ea aspru.

El devini și mai palid decât mai nainte.

— Fie cum vrei, — dîse el în sfârșit cu voce tremurândă. Inse drept adio îți spun una, lady Lilian. Feresce-te de zglobiul joc cu inima. Amorul dtale, atât de adese-ori călcat în picioare, se pôte încă resbună în potrivă-ți. Decă vei iubi, cu amorul acesta te vei nimici, vei muri său te vei ruiră. Dar ce folos de cuvinte! Femeile ca dta nu pot iubi.

Facu un compliment adânc și se duse.

Lady Lilian nici nu răspunse la salutarea-i de despărțire. Se întorse încet la otelul ei și dîse cameristei sale că este obosită și că nainte de prînd vře să remăie neconturbată. Remânend singură, își închise ușa și durerea-i izbucni.

Ca lovită de treznet, cădù la pământ, își smulgea pèrul mētătos și cu dinții ei subțiri își spitecă cu violentă, dar fără lacrimi, mărâma fină de dantele, apoi își infundă capul afund în perinele uuui fotel, pentru ca să nu i se audă afară plânsul de durerile cari o torturau.

În cele din urmă se mai liniști, susținele înceteră și se sculă în picioare.

Acuma tôte-s mörte p'aicea; mörte, reci și uscate, ca arborii erna, — începù ea apēsindu-și cu mâna inima palpitândă. Apoi rîse cu hoho; tēmpit și înfiorător.

— Ei țin, că eu n'am inimă, — șopti ea fără resuflare. Aibă dară dreptate acești ómei înțelepți. Dar că numai dela acésta oră n'am, numai singur eu știu. O! cum urese femeia aceea, care a putut să-i câștige amorul!

(Va urmă.)

Letiția Medan.

Poesii populare.

— Din Solnoc-Dobăca în Ardeal. —

Iuonele, chică crêță,
 Fără tine n'am viêtă;
 Chica t: e de inele,
 Gura ta-i fagur de miere;
 Iuonele, buve moi,
 Mută-ți casa lângă noi,
 Am un pèr cu pere moi
 Și le-om mănca amēndoi;
 Iuonele, pèr sucit,
 Șeși la noi dec' ai venit,
 Că noi bine ne vâjim
 Și la pèr și la sprincene,
 Ca și doi păuni la pene,

la ochi și la guriță,
 Ca doi pui de porumbiță.

Me dusei la vale 'n jos,
 Să-mi aleg ficior frumos;
 O amar de-alesul meu,
 Că mi-am ales ce-i mai reu:
 Rădăcina penelor,
 Urjia sătenelor,
 Rădăcina florilor,
 Urjia ficiorilor.

Ia asta și-o pune bine,
 Și-o șadeșce în grădină,
 În grădină la umbriță
 Și-i du apă în guriță;
 De-i vedé că veștedeșce,
 Nu mai trage-a mea nădeșde;
 De-i vedé c'a inverđi,
 Să șcii mândră c'oi veni!

Nu mai pot de ostenit,
 Tot umblând după iubit,
 Și nimic n'am folosit,
 Mîințele mi s'au smintit,
 Unghile mi s'au tocit,
 Tălpile mi s'au belit,
 Tôte cele încrucisând
 Și uneltele izbînd
 Și glodurile lovînd,
 Nu știu alții cum ghicesc
 Și pe placul lor iubesc,
 Pe mine nu me vahaesc.
 E vre-un fermec la mijloc,
 Ori că-s eu fără noroc,
 Ursita s'a ars în foc,
 Dorul meu nu are leac,
 Care-o iubesc eu, nu-i plac.

Frunđă verde din câmpie,
 Cine ști ce-mi place mie,
 Meru roș și pădureț,
 Badea 'nalt și albineț,
 Când pășeșce voiniceșce
 Și vorbesce 'nțelepșce.

Așă-i rēndul fetelor,
 Cum e rēndul merelor:
 Până-s mere mititele,
 Stau pe crengi tot rumenele;
 Decă cresc, când hate vēnt,
 Pică tôte la pământ,
 Pică jos și putreșesc,
 Nimerui nu trebuesc.

Cine trece lângă noi?
 Un căruț cu patru boi,
 Dar în car cine-i culcat?
 Georgița mort de beat;
 Dar nu-i beat de beutură,
 Ci-i de grea fermecătură.
 Și cine l'a fermecat?
 Doue fete din Bănat,
 Doue fete din uliță,
 Cu pământ de sub temniță;
 N'aibă stare ș-alinare,
 Ca Dunărea când îi mare!

Bădița când m'a iubit,
 Cu-amēndoi ochi am dormit;
 Dară el când m'a lăsat
 Cu-amēndoi l'am căutat.

Laura Veturia Mureșan.

Danșul.

Sântem în carnaval: Terpsichora, musa danșului, domnește peste tota lumea civilizată și necivilizată, supt sceptrul ei cele trei Caritine séu gracii: Talia, Eufrosina și Aglaia respândesc farmecele lor încântătoare asupra junimei devotată cultului lor, provocând veselía și plăcerile tineretei.

Decă resfoim istoria universală, vedem că din vechimea cea mai depărtată danșul se bucură la toate națiunile d'o mare considerațiune, că eră practicat la toate festinurile, la toate solemnitățile, că făcea o parte însemnată a ceremoniilor religioase și că acest cult s'a continuat și se continuă până în zilele noastre cu tota împotrivirea adversarilor lui, cari n'au încetat a condamna și a denigrá eserecțiul artei choreografice. Chiar și Petrarca dice: »Danșul este mesagerul amorului necurat, instigătorul avidității, inspiratorul desfrânării; este un joc la care mâinile sânt libere, ochii liberi, vocea și cuvântarea libere, la care numai rațiunea nu este liberă, ci aruncată în lanțurile patimei. Ceea ce favorisă danșul este noptea, inamica castității și amica viciului. De câte ori n'a fost danșul cauza rușinei, cauza perdaniei? Prin el multe femei oneste și-au perdut coróna inocentei; danșul a împântat în sufletul multor fete nenorocite, după ce au făcut cunoșcintă cu densul, acel foc ardetor al amorului necurat și păcătos, care nu se mai atinge până la sfârșitul vieții.«

Un pasagiu în cartea lui Iob, atingător de danș, se exprimă în chipul următor: »Ei, danșuitorii, țin în mâinile lor tamburine, tobe și arpe și se învârtesc înveselindu-se la sunetul flautelor, ei petrec zilele lor în plăceri, bucurându-se de prosperitatea momentului, dar pe urmă amăgirea trece și se prăvălesc în iad.«

Și sfântul Chrisostom prorocescé danșuitorilor intrarea în iad, el nu este mai amabil decât prorocul Ezachiel, care dorește ca danșuitorii s'ajungă prada păgânilor. Sfântul Ambrosiu dice la rândul seu, că danșul se cuvine numai fiicelor unor mune adultere, căci numele oneste invetă fetele lor religioase, dar nu danșul. Papa Silvestru o condamnat danșul în genere; consiliul dela Leodicea din anul 364 a pronunțat un interdict în contra danșului, care se întinde și chiar asupra nunților și altor asemenea ocațiuni.

Se vede inse, că cu tota severitatea penalităților, interdictul n'a avut rezultatul așteptat, căci scurt timp după promulgarea lui regăsim predicele în contra danșului. Un manuscript din al 15-lea secol, păstrat în biblioteca imperială a curței austriace se pronunță în chipul cel mai aspru în contra acestei petreceri sociale. Autorul anonim distinge doue feluri de danș: cel umblător, acompaniat cu cântece și cel săritor. Cel după urmă se vede, că a fost considerat mai periculos, fiind că autorul îi atribue șese diferite urmări rele, pe când cel dintău scapă cu cinci însușiri păcătoase. Autorul anonim compară pe danșuitorii ca preotese ale diavolului. Chiar și acele persoane care privesc numai danșurile altora, precum și musicanții care le cântă la danș, le consideră ca niște paracliseri ai dracului. Manuscriptul se întinde și asupra relelor urmări și slăbiciunilor omenești ce rezultă din asemenea petreceri precum sânt: mândria, îngâmfarea, vanitatea, invidia ș. c. l. Anonimul își pune întrebarea: Ce este danșul? și-și răspunde: »Danșul este un cerc al cărui centru îl ocupă diavolul și a cărui circumferență este formată de demonii lui

cari împinș pe esecutanți la păcate și la toate faptele rele.«

Cu toate aceste declamațiuni, amenințări, popriri și osândiri, vedem că din cea mai depărtată antichitate, în tot cursul secolilor, danșurile n'au încetat nici odată, și din contra artea choreografică s'a dezvoltat din ce în ce mai mult, de și în zilele noastre ea se află în decadență, comparată cu secolii lui Neron și lui Ludovic XIV, regele sóre, care ambii au fost în timpul lor renumiți danșuitori.

Materia este abundantă și aș pute vorbi cititorilor de danșurile caracteristice ale popórelor sêlbatice, de danșurile baiaderile indiane „Nautch“, de danșurile diferitelor secte religioase, începând dela Saturnaliile și Bacanaliile și până la flagelanții și la danșul séu hola Saint-Guy, de carul Jaguernaut ș. c. l. Dar cred că nu se cuvine a abusa de răbdarea cititorilor și că o predică de post în contra danșului în plin Carnaval nu pôte fi la locul seu și ar trece peste mărginile buneii cuviințe. Un bătrân ca mine nu mai pôte figurá la bal, ar jucá acolo un rol forte ridicol, dar tot pôte dofti junimei multă plăcere și veselie în cursul Carnavalului. Ceea ce fac prin aceste rânduri.

W.

Scrisori din Cernăuți.

Anivesara a XI a fundării Societății academice »Junimea.«

La serbarea aniversării a XI a societății academice române Junimea participă un public forte numeros. Serbarea o deschise dl Ión Bumbac, stud-juris., prin o lungă și mult patriotică orațiune, care prin vocea sa simpatică ~~inierii forte mult plăcut~~ asupra auditorilor. Dl Ión Bumbac descrie cu colorii forte vi și frumoșe istoricul acestei societăți academice române, care se bucură de simpatiele tuturor românilor bucovineni. Dlui aminti despre colegialitatea, frăția înre tinerii societății, amorul de patrie și de nație, cum și despre serbarea națională Arone Pumnul din anul trecut. Apoi predă dsa insigniele presidentiale noului president dlui Eudociu baron de Hurmuzachi, stud.-fil., amintindu-i de principiul societății »Junimea« și provocându-l a conduce cu bărbăție sörtea ei. Dl Eudociu baron de Hurmuzachi, ocupând locul presi-dențial, mulțami membrilor Junimii pentru increderea, ce o au în el, dicând că este pătruns de greutatea sarcinei ca president al societății academice, dară are speranță firmă, că l'or ajută Junimenii între cari să domnescă de-apururea frăție și spirit amical și numai astfel vor puté ei toti să manșină poziția eluptată.

Membrii Junimei au iubit totdeauna némul și țera lor, esistând o legătură naturală între sörtea noastră și țera, de care sânt legate suvenirile străbunilor și speranțele urmașilor. Cele mai puternice arme sânt știința și munca și acestea ne-or ajută de a resolvá problemele noastre naționale: și aceste arme trebuie să fie și ale Junimeilor. Cuvintele dlui Hurmuzachi au fos: adesea intrerupte de aclamări.

Dl Romulus Nestor, stud.-teol., vorbi despre cultură și știință, cum și de focalarul lor, de universitatea din Cernăuți. Rectorul universității, dl Const. Popovici, respunse în limba română. Dl Filimon, stud.-fil. vorbi despre cultura națională în țera și în deosebi despre societățile: societatea pentru literatură și cultură română în Bucovina, societatea filarmonică »Armonia« și societatea politică română »Concordia.«

Archimandritul Miron Calinescu: Dlor, dați-mi voe, ca în numele societății pentru literatură și cultură română în Bucovina să esprim mulțamirile acelei

bêtrâne societăți. Dvostre sânteti viitorul nostru, speranța țării acestei românești. Societatea cea bêtrână ș-a asecurat esistența sa prin conducerea cea prudentă a mult regretatului ei președinte Georgiu Hurmuzachi și prin spiritul infocat al lui Alesandru Hurmuzachi. Vedem deci cu mare plăcere, că și societatea academică Junimea și-a ales de conducător o ființă alasă, o viță, care astăzi și-a improspetat toate suvenirile plăcute și naționale din trecut. Sper, că acesta va fi de bun augur. Să sperăm, că societatea Junimea va ajunge la înălțimea, ce o dorim cu toții.

Di Onisim Turcan, secretar al direcției bunurilor: Deviza să ne fie: uniți in cugete. Asta am cere și pentru »Armonia,« ca pe toți, cum îi aflăm aici, să-i găsim la societatea »Armonia« și ceea ce este a Junimeilor, să fie și a Armoniei.

Di Zacharescu, stud.-teol. și presidentul societății teologice »Academia ortodoxă« salută pe Junimeni și aminti despre chiemarea preoților, cari amor de religie și de nație să propage pe la casele și bordeele sătenilor. Când s'a face una cu astă, atunci va fi sevêrsită cultura națională.

Di prof. Ion Bumbac vorbi despre tendințele societății politice române, care este chiemată a apuca un rol însemnat între românii bucovineni. Amintește despre progresele făcute de alte nații in astă privință și sfêrșește, că acum este Concordia chiemată de a uni toate inimile românești. Până aci s'a negrijit cu totul la noi politica și este timp, de a face și această școlă pentru cauza națională.

Di Mihaiu Piteiu vorbește despre cultura inapoiată a românului din Bucovina și mai ales despre starea școlilor populare in Bucovina, incotro să intindem mâna de ajutor, căci acolo zac multe talente geniale necunoscute și pierdute și prin invecțatură să le scotem la ivelă. Dlui sfêrșește cu apelul de a sprigini »Școla Română« din Sueva.

Dionisiu O. Olinescu.

B o n b o n e.

Un post scriptum.

Un nerod scrisese următoarele unuia din prietenii sei: Scumpul meu C . . . am uitat tabachera mea de aur la tine; fă-mi plăcerea și mi-o trimete prin aducătorul acestui bilet. In momentul d'a lipi plicul scrisorii, își găsește tabachera și adaogă in post-scriptum: Am găsit-o, nu-ți mai da ostenela d'a o căută. Apoi lipi scrisoarea și o trimese.

*

Ecă o cugetare frumôsă:

Omenii cei mai politicoși nu sânt in totdeuna și cei mai onesti, după cum mânușile cele mai bune nu sânt in totdeuna cele mai curate.

*

Aforisme privitoare la secul frumos:

Frumôsă . . . te va trădă.

Urită . . . nu-ți va plăcê.

Sêracă . . . te va ruină.

Avută . . . te va domină.

*

O fantasie americană.

— Un respectabil american ședea lângă foc. Eră pe la începutul luni lui novembre și incepuse să fie cam frig. El dișe fiului seu să mêrgă să caute lemne. Fiul plecă și nu se mai întôrse. Trecură zile, luni, ani și nu primi nici o șcire dela tinerul american.

Tatăl lui credea că murise, când intr'o sêră — după douêzeci și patru de ani — vêđu că vine fiul seu, c'o sarcină de lemne pe care punend-o jos, îi dișe: Ecă lemnele ce mi-ai poruncit să-ți aduc.

— Fôrte bine, respunse tatal cu sânge rece, dar mult timp și-a trebuit până ce să vii cu ele.

Erna la sate.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Tôte anotimpurile au farmecile lor plăcute. Primavera renviarea naturii, vêra secerișul, tòmna culsul, êrna petrecerile multe.

In timpul mai nou una din petrecerile cele mai de frunte in sesonul de êrnă este patinatul, care a devinit general in tôte părțile, înteu la orașe, apoi chiar și la sate.

E bine de orășeni, căci p'acolo sânt făcute anume locuri de patinat, dar la sate cine să mai cheltuască și p'asemenea lucruri! Acolo patinatul e mai greu, căderile sânt mai dese. Dar ce-i pasă tinerimei!

I. H.

Literatură și arte.

Șciri literare și artistice. *Peneș Curcanul*, frumoșa poemă a dlui V. Alecsandri, a fost tradusă 'n limba sêrbă. — *Principele de Vales* se dișe c'ar fi adresat o scrisore reginei României esprimându-și dorința d'a se traduce in limba engleză câteva din piesele sale. — *Dna Elena I. Găvănescu* a publicat un studiu fôrte serios asupra organizației școlilor profesionale de fete din Germania.

Esposițiunea de bele-arte din București a intrunit in salele Ateneului aprôpe 500 de obiecte din tôte artele grafice și plastice. Locul cel mai mare-l ocupă pictura, represintată prin 37 de esposanți cu 313 tablouri, apoi vine sculptura cu 6 esposanți 46 de obiecte, in cea mai mare parte busturi. Arhitectura are numai 2 esposanți cu 14 obiecte. Aquarele, desemnul și gravura au 17 esposanți cu 82 de numere. Sculptura pe lemn, teracotele, galvanoplastica, imitațiile de Gobelins sânt și ele represintate prin mai multe numere de valóre. Diarul »Fântâna Blandusiei« amintește bogata alegere de opere ale dlui T. Aman, din care multe sânt deja cunoscute din alte esposițiuni, scenele din campania dela 1878 și peisagele dlui N. Grigorescu, sala unde sânt espuse operile dlui Mirea, dintre cari imensa comosițiune alegorică »Vêrful cu dor,« portretul dnei Enrieta S., al marelui industriaș Bragadir Marinescu, și a cel plin de viêtă al dlui B. P. Hașdeu atrag mai înteu privirile, dar care tôte sânt demne de atențiune; numerósele busturi ale dlui I. Georgescu, statuetele dlui St. Valbudea. Societatea »Furnica« e frumos represintată cu stole, costume și broderii naționale, școla de arte și meserii prin mobile artistic lucrate de lemn de stejar, de nuc și de pêr, din care am vêđut cu plăcere că unele sânt deja vândute. Apoi galvanoplastii, imitații de covóre, paravane, evantale Last not least, caricaturile dlui Jiquidî, din care am observat mai cu sêmă pagina in care ne represintă, sub forma a patru paseri, agățate pe o cracă, pe dnii Cogălnicean, Hașdeu, Maioreșcu și Alecsandri.

Istoria lui Petru Maior. Societatea Petru Maior a tinerimei române din Budapesta anunță, că mai are la dispoziție multe esemplare din ediția a treia a Istoriei lui Petru Maior, scôsă la lumină de dênșă și

că a redus prețurile astfel: un exemplar broșurat 60 cr., un exemplar legat frumos 1 fl. 10 cr., edițiune de lucș 1 fl. 50 cr. Abonamentele sânt a se trimite sub adresa: Iosif Blaga, secretarul societății Petru Maior, Budapesta, Só utca 6.

Societatea geografică română. Comitetul intrunit sub presidența dui vice-președinte generalul Manu a ținut o lungă ședință, în care s'a desbătut mai multe cesțiuni de administrație și sciintifice. Intre măsurile luate este alcătuirea unei mari opere »Patria Română,« în care se va face o largă și competentă dare de sémă de tot ce aslădi constituie România, fisică, morală, rurală, comercială, culturală.

Das literarische Romänien, revista germană din București, redactată de Oswald Neuschöt, a apărut; primul numer cuprinde, între altele portretul reușit al reginei României și al fabulistului Alecsandrescu.

Teatru și musică.

Șciri teatrale și musicale. *Dra Agata Bârsescu* va sosi la București pe la mijlocul lunei lui ianuarie. — *Dl Const. Bacalbașa,* diarist în București, a presintat comitetului Teatrului Național o comedie în trei acte intitulată »Peticul lui Berechet,« care se va juca în stagiunea acesta. — *Dșora Teodorini* cântă 'n teatrul Argentina din Roma, cu mare succes mai cu sémă în Gioconda. — *Ernesto Rossi,* renumitul tragedian italian, va sosi la finele lunei viitoare în București, unde va da cu trupa sa vr'o dece reprezentațiuni.

Teatrul Național din București. În săptămâna înainte de Crăciun s'a dat doue prime reprezentațiuni: »Avarul« comedie în 5 acte de Molière și »Paserea albastră« (Reveillon) comedie în 3 acte de H. Meilhac și L. Halévy. În prima și de Crăciun s'a dat »Orfelinele« dramă în 5 acte de d'Ennery, a doua și de Crăciun »Manevrele de tómnă« comedie în trei acte localisată în nemțeșce, a treia și »Regele Lear« tragedie de Shakespeare. Nimica original.

Concert la Iași. *Dl Teodor T. Burada* a dat mercuri, la 28 decembre (9 ianuarie) al cincile concert poporal, cu concursul artiștilor dela teatru, al dlor profesori și al elevilor conservatorului de musică și declamațiune de acolo. Intérie s'a executat o programă musicală de Beethoven, Sarasate, Verdi, Alard și Gh. Burada. Apoi s'a jucat »Laperuz« dramă în 1 act de Kotzebue, prelucrată de Gh. Asachi. Acesta piesă are un rol istoric în teatrul românesc, căci este cea dintie operă dramatică reprezentată în limba română, de cătră elevii conservatorului filarmonic-dramatic din Iași, la 23 febr. 1837. Acuma piesa a fost numai recitată, în dialectul în care s'a scris de Gh. Asachi. Rolurile de frunte au fost ținute de dl Gr. Manolescu și de dna Ar. Manolescu. În partea a treia a concertului s'au jucat compoșiții de Bériot, Renard, Pergolese, Wieniavski, Th. Burada și Stradela.

Reprezentațiune teatrală în Oravița. În 7 ianuarie 1889 st. n. (a doua și de Crăciun) »Reuniunea română de cântări din Oravița« a jucat în teatru: 1. »Sărutul,« comedie într'un act, de I. Rosen, tradusă de G. V. Persónele: Glonțan, căpitan în pensie de dl Jian. Matilda, fiică-sa. dșora Bistrea. Frunzărean librar, dl Sv. Purgar. Maria, soția sa, dșora N. Szerényi. Clarinescu, comp. de mus., dl Pavlovici. Crețu, ajutor de librar. dl C. Poenariu. Alcuța, bucătărăsă, dșora Talesecu. Un comisionar, dl Pătășan. Acțiunea se petrece în librăria lui Frunzărean. 2. »Craiu-nou,« operetă în 1 act, de V. Alecsandri, musica de C. Porumbescu, dirigent dl F. Zech. Persónele: Moș Corbu, cimpoier bătrân, dl L. Drăgoescu. Bujor, sergent de

gendarmi, dl Andrițoi. Leonaș, tinăr, dl Bogdan. Ispravnicul, dl L. Jian. Anica, orfană, dșora El. Purgar. Dochița, tinără țerancă, dșora Iul. Drăgoescu. Fete, flăcăi de munte. Gendarmi. 3. Petrecere cu dans în sala »Corónei.«

Reuniunea de cântări din Dobra a arangiat la 7 ianuarie un concert, în sala otelului »La husar« cu următorul program: 1. »Furtuna,« cor de I. Dürner, executat de corul bărbătesc; 2. »Teatrul vieții,« poesie de P. Dulfu, declamată de dna Cornelia Medveș; 3. »Hora Severinului,« cor de L. Wiest, executat de corul micș; 4. a) »Te-ai dus iubito . . .« de C. Porumbescu, b) »Luna dórme,« arie grécă, romanze cu acompaniament, cântate de dșora Eugenia Cuteanu; 5. »Sub această négră stâncă . . .«, serenadă, executată de corul bărbătesc; 6. »Solo de violină,« executat de dl Kállay F.; 7. »Trecui valea . . .«, cor de I. Mureșan, executat de corul micș; 8. »Cunosc un ochiu . . .«, romanță cu acompaniament de Reichard, cântată de dna Cornelia Medveș; 9. »Scrisórea a III-a« a lui M. Eminescu, declamată de dl Ios. Morariu; 10. »Hora Plóei,« cor de G. Dima, executat de corul bărbătesc. Venitul curat fu destinat în favóru fondului Reuniunii de cântări de acolo.

Séra de Sân-Vásiu la Lugóș. Seratele literare-musicale, ținute în érna trecută la Lugóș, se continuă și 'n érna acesta. De curénd vom publică una din lucrările cetite acolo. Acuma notăm, că pentru séra de Sân-Vásiu, în sala »Concordiei,« s'a anunțat un teatru de copii și concert, cu următórea programă: »La maial,« glumă într'un act, de Sofia Vlad-Radulescu în care aveau să jóce Laura Vlad, Maria Jurca. Alecsandrina Janculescu, Victor Peștean, Tiberius Brediceanu. Cajus Bredicean. Concert: Rossini: Vilhelm Tell, dșorele Vlad și Cosgaria; Carol Scrob: Anul nou, poesie, dșora Janculescu; Verdi: Othello. Rugăciunea Desdemonei, dșora Barbu. »Rosa din spini« prelucrată după basmul »Dornröschchen« de Sofia Vlad-Radulescu, rolurile fiind ținute de Cornel Proștean, Alecsandrina Janculescu, Aurora Peștean, Tiberius Bredicean, Vict. Jorga, Cajus Bredicean, óspeți, ostași vênători.

‡ **Junii terani din Galați,** de lângă Făgăraș, impreună cu alți spriginitori, au arangiat luni în 7 ianuarie st. n. a doua și de Crăciunul românesc, în sala birtului comunal local o reprezentațiune teatrală impreună cu joc după următorul program: 1. »Scara măței,« operetă într'un act, de Vasile Alecsandri. Persóne: Anica Florinésca, tinără veduvă, dșora Aurelia Cinteș; Chiță Făuriu, vărul ei, dl George Nica Lazar; Măgdian, president la Roman, dl Ión Făgărășan; Marin, grădinarul, dl Ión Bărghișan; Florica, femeia lui, dna Victoria Aron; o slujnică a Aniceii, dna Marina Aron; săteni 2. »Rusaliele,« vodevil într'un act, de Vasile Alecsandri. Persóne: Domnul Ionuș Galușcus, vechilul moșiei și profesorul școlei din sat, domnul Simeon Bruda; Tachi Răsvrătescu, sub-prefect, domnul Ión Făgărășan; Toader Buimăcilă, vornic de sat, domnul George Nica Lazar; Susana, nevêsta lui Tóder, dómna Victoria Aron; Vasile Veveriță, fruntaș, domnul Ión N. Topa; Gheorghe al Saftel, țeran, domnul Mihaiu Manta; un gendarm, domnul Ión Bărghișan; Catrina, dna Marina Aron; țerani și țerance.

‡ **Corurile din popor studierez** în tóte părțile Bănatului și la sintele serbători ale Crăciunului au cântat în bi-erici; ér în carneval vor da petreceri. — *Corul din Mercina,* aprópe de Oravița, s'a constituit de nou pe cei trei ani următori, alegéndu-se president protopresbiterul Ioan Popovici, vicepresident notarul Stefan Neagoe, notar invêțatorul Petru Poenariu, cassar coristul Alecsandru Lupșescu, bibliotecar coristul Ioan Păuț, controlor Iosif Păuț.

Ce e nou?

La mulți ani! A doue-deci și cincea oră felicităm pe cetitorii noștri la anul nou. De asta-dată ziua acésta este pentru noi o serbătoare dublă, de aceea îmbrăcăm lóia serbătoreșce. Ceea ce priveșce cuprinsul, ne vom da silința ca în acest an iubilar, să se pěrēnde în colónele »Familiei,« ca 'ntr'un album, toți acei colaboratori ai noștri, cari ne-au onorat cu concursul lor începēnd dela aparițiunea foii și până astăzi. Astfel credem că vom puté da familiilor nóstre culte o fóie care să 'ntrunescă din ce în ce mai mult condițiunile unei lecture de salon.

Dela curți. *Princesa Stefania* petrece de câteva sēptēmāni la Abazia, unde a dus-o moștenitorul de tron Rudolf, care apoi s'a întors la Viena. — *Princesa Clementina*, fiica arhiducelui Iosif, s'a logodit cu prințul Taxis, nepotul împērătesei regine Elisabeta. — *Principele Ferdinand de Hohenzollern*, moștenitorul de tron al Romāniei, care în curēnd se va aședă la Iași, se va căsători cu fiica moștenitorului de tron al Angliei. — *Principele Ferdinand* din Bulgaria se va logodi cu princesa Henrieta din Belgia.

Șciri personale. *Dl Leonida Pop*, adjutant general 'ml., a fost decorat de cătră Maj. Sa cu ordinul de fer cl. I. — *Dl dr. V. Babeș*, șeful institutului bacteriologic din București, va plecá pentru câteva zile la Paris.

Numiri. *Dl Alesandru Onaciu*, jude la tribunalul din Brașov, a fost numit jude la tabla regescă din Mureș-Oșorheiu. — *Dl Alesandru Farkas*, absolvent de drept, a fost numit practicant în drept la judecătoria cercuală din Mureș-Ludoș.

Biserică și școlă. *Gimnasiu românesc în Cernăuți!* **Comisiunea** bugetară a casei deputaților din Austria a pofsit guvernul să 'nființeze la Cernăuți un gimnasiu cu limba de propunere română. — *Dl Ion Băila*, preot în comuna bisericească Vale, protopresbiteratul Seliștei, în luna trecută ș-a serbat iubileul de 50 de ani ai preoției sale; dēnsul e de 80 ani! — *Dl A. Vlaicu*, profesor la școlă comercială din Brașov, a început a pune basă la înființarea unui muzeu comercial și industrial. — *Lipsa de invetători în Bucovina* devine din ce în ce mai mare; din cauza acésta »Revista Politică« propune să se aplice în locurile vacante invetători gr. c. din Ardeal. — *La Zelan* în 28 decembre n. comitetul Reuniunii invetătorilor romāni din Selagiu a ținut ședință sub presidiu vicepresidentului Gavril Trifu. Lucrarea invetătorului M. Bobiș s'a premiat. ér a lui G. Aluș s'a lăudat. Cassa reuniunii are 1559 fl. 42 cr. Numerul restanțierilor, conform datinei romāneșce, e mare.

Carneval. *Reuniunea femeilor romāne din Zernești* și giur va da la 6/18 ianuarie un bal în sala edificiuului școlar din Zernești; presidenta comitetului arangiator e dna Maria N. Găroiu. — *Reuniunea femeilor romāne din Sibiu*, a cărei presidentă e dna Maria Cosma n. Roman, va ținé balul seu la 7/19 ianuarie în sala otelului »La Impératul roman.« — *Reuniunea femeilor romāne din Arad* va da balul ei la 9/21 februarie, în sala otelului »Crucea albă.« Comitetul reuniunii femeilor romāne din Arad este compus astfel: presidentă dna Hermina P. Dessean, cassieră dna Rhea S. Ceonțea, secretar dl Petru Truța; membre în comitet dōmnele Aurelia Beleş, Ecatarina Paguba, Anna Truța, Barbara Antonescu, Maria Purcariu, Silvia Plop, Sofia Popovici, Iuliana Dogar, Rosalia Moldovan și Maria Popovici. Damele sūnt rugate a se presintă pe cât se pōte în costum național român. — *Tinerii romāni* din Viena au decis să dea și 'n carnevalul acesta un bal românesc; spre scopul acesta au și

ales un comitet arangiator, presidentul acestuia este și de astadată dl St. N. Ciurcu. — *La Brașov* Reuniunea femeilor pentru ajutorarea vėduvelor sārache va arangiá în ajunul anului nou o petrecere cu dans în sala otelului Nr. 1.: damele au fost rugate a se infățoșá în costum național — *Reuniunea femeilor romāne din Brașov* va da în carnevalul acesta balul seu la 18/30 ianuarie.

Damele romāne din Brașov, în frunte cu dōmnele Agnes Dușoiu și Hareti Nemeș, au întreprins o colectă spre a se împărți încălțăminte și stofe de haine copiilor sāraci. Resultatul a fost 'mbucurător, căci s'au adunat 500 fl., precum și alte obiecte. Hainele au fost croite tot de damele romāne, care le-au și cusut, în casele dōmnei Dușoiu, făcēnd costumuri întregi pentru vr'o 60 de copile de școlă, treiđeci de femei sārache au căpētá câte 1 fl., un chilo de carne și câte un colac. Impărțirea s'a făcut cu solenitate, în ajunul Crăciunului, în biserica St. Nicolae; întēiu corul, sub conducerea dlui Nic. Popovici, cântă colinda »O! ce veste minunată!« apoi părintele Vasile Voina introduse serbarea prin o cuvēntare ocașională, după care vorbi dl Diamandi Manole, apoi corul cântând a doua oră, dșorele Eleftera Dosios, Valeria Mureșan, Maria Bómben și Melania Nastasie, tóte în costum național, conduseră fetițele sārache la mēsa de unde li se împărțiră darurile de Crăciun. Tot atunci comitetul bisericei St. Nicolae împărți încălțăminte între bății.

Șciri din Romānia. *Academia Romānă* va ținé ședință publică la 6/18 ianuarie 1889. Vor vorbi dnii D. Cobălcescu, D. Sturdza și V. A. Urechia. — *Asilul Dora d'Istria* va fi numele unui asil care se va construi la primăvēră în București în grădina St. Vineri.

Șciri scurte. *Dicta* ș-a început érăș activitatea debătēnd proectul de lege militară, care impune sarcini noue tinerimei. — *Ministrul de culte și instrucțiune publică*, contele Albin Csáky a îndreptat o ordonanță cătră directorii gimnasiilor și a școlēlor reale, impunēndu-le ca studiul limbei germane să se propună 'n mai multe ore, ér în clasa a VII și VIII istoria limbei și a literaturii germane să se propună în aceeași limbă. — *Orașul Abrud* a hotărít să edifice o casarmă militară; speșele de edificare sūnt preliminate cu 201,600 fl. — *La Zelan* s'a comis în nóptea de anul nou un atentat de dinamită în contra casei viceșpanului Szikszay, care inse n'a reușit, dar cutremurul a fost grozav, încât viceșpanul a căpētá junghiuri de spaimă și acuma zace bolnav. — *La Hunedóra* dl George Dănilă érăș a fost ales primar, cassar s'a ales dl M. Rimbaș jr., ér dl Nic. Muntean inspector silvanal.

Oglinda lunei. *Regele Milan* a izbutit să imblăndescă pe radicalii din scupeină, cărora le-a făcut concessiunea că armata să nu pótă fi trimisă 'n resbel afară de graniță, fără votul scupeinei. Astlel constituțiunea nouă s'a votat cu mare majoritate, ér capitala Belgrad s'a iluminat. În mijlocul bucuriei generule numai arestarea a patru deputați radicali, pentru crima de lesă-maestate, a format nota discordantă. — *Regina Natalia în Rusia* este primită pretotindene cu entusiasm mare și cu pompă oficială, cu care n'a mai fost intimpinată acolo nici odată de câte ori a călătorit prin Rusia. La Odesa regina a fost atât de emoțioată, încât a îmbrățoșat și a sărutat pe mai multe dame care i-au întins flori. — *Principele Alesandru de Battenberg*, fostul principe al Bulgariei, nu mai este atât de urit de curtea rusescă; șcirile mai noue spun, că relațiunile lui cu țarul par a se fi îmbunătățit în timpul din urmă.

Ghicitură

De Iuliana E. Iancovici.

Suntem frați
Fără tați;
Din noi cinci
Au guri marinci;
Er ceialalți
Suntem muți toți.
Ci cu gura
A lor doi
Ne străformă
Și pe noi
In guralivi
Sbierători
Și de echo
Dădători.

Terminul de deslegare e 27 ianuarie. Ca totdeauna și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea ghicitorei de șac din nr. 46.

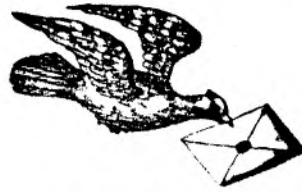
Vecinic în noptea tristă, adâncă,
Ascult al vremii pas necurmat;
Dar de plăcere nici un cės încă
Pentr' al meu suflet nu a sunat.
Stau ca pētra în nemișcare,
Uimit pe gânduri adese ori;
Nimic în lume nu me încântă,
Nu vėrsă 'n peptu-mi dulce fiori.
Frunza șoptește, paserea cântă,
Inima-mi plānge la glasul lor.

Deslegare bună primirăm dela dōmnele și dșorele

Iuliana E. Iancovici, Zoe Popescu, Eufrosina Moldovan, Amalia Crișan.

Premiul a fost dobândit de dșora Amalia Crișan.

Poșta Redacțiunii.

La iubileul foi nōstre am primit multe felicitări. Neputēnd responde fiecāruia deosebit, le mulțāmim tuturor pe acēsta cale.

Supurul-de-joș. Abonamentul dv. fiind plătit până la 1 octombrie, acum a v'am însemnat pe octombrie—martie.

Monasterișca. Se află.

Dnei E. D. R. A sosit în momentul din urmă, dar totuș am grăbit să-i facem loc. Novela îndată-ee va fi cu puțință.

Călindarul săptămānei.

Ziua sēpt.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dum. în botez. Ev. dela Marcu c. 1, a Praznic. gl 4, a inv. 7 res. 1 ap.			
Duminică	1 (+) Tăier. imp și st. V.	13 Ilariu	7 46 4 32
Luni	2 Părint. Silvestru	14 Felix	7 45 4 33
Marti	3 Pror. Melachia	15 Maurus	7 45 4 35
Mercuri	4 Sob. celor 70 Apost.	16 Marcelin	7 43 4 37
Joi	5 Theop. și Teona	17 Anton pust.	7 42 4 39
Vineri	6 (+) Botezul Dlui	18 Prisca	7 41 4 41
Sămbătă	7 (+) S. Iōn Botezat.	19 Sara	7 41 4 42

IUBILEUL „FAMILIEI.”

Cu anul curent 1889 »Familia« a intrat în anul al 25-le al înființării sale. Un interval lung acesta, în ori ce literatură, cu atât mai vėrtos în a nōstră, care acum se naște. Decă aruncăm o privire în trecutul când apărut primul numer al acestei foi și vom compară starea literaturii romāne de atunci cu ceea de astăzi, vom vedē cu bucurie un progres mare. Clasa nōstră inteligentă înmulțindu-se considerabil, s'a sporit și numărul omenilor nōstri de litere, și astăzi o pleiadă de puteri tinere stă 'n serviciul literaturii și artei.

Nu vom fi dōră nemodești, decă din acest proces de innaintare, vom prefinde și pentru foia nōstră o mică parte de conlucrare. Înriurind asupra vieții nōstre sociale, stērnind și poleind gustul lecturii romānești în familiile nōstre mai culte, »Familia« a fost totodată lēganul unor talente cari mai târziu ilustrară beletristica națională. În fruntea acestora cităm pe Eminescu, care în »Familia« a publicat primele sale încercări și 'n urmă (la 1883-4) tot în foia nōstră a dat luminei cele mai frumoșe inspirațiuni lirice ale sale.

Neconținut în serviciul culturii și al literaturii naționale, de multe ori chiar în grele condițiuni de existență, nu este vina nōstră decă încă și acum stăm departe de ținta propusă de mult. Ne mângăe înse conștiința, că în raport cu spriginul ce ni s'a dat, totdeuna am oferit publicului nostru cetitor mai mult.

Am đis-o în mai multe rēnduri, că »Familia« are destui abonați. Decă toți ar plăti regulat înainte, am putē să dăm în fiecare săptămānă câte doue cōle cu 2—3 ilustrațiuni; dar fiind că fōrte mulți plătesc neregulat, suntem siliți a reduce cheltuelile la minimum posibil.

Rugăm dar pe toți aceia cari vor să ne onoreze cu spriginul lor și 'n anul acesta, să-și plătescă abonamentele regulat înainte; er aceia cari nu pot sėu nu au obiceiul d'a plăti la timpul seu, binevoiescā a ne înșciință, ca să-i ștergem din registrul abonaților. cāci asemenea »abonați« numai ne incurcā socotelile.

Abonații din Romānia pot să trimită abonamentul în bilete ipotecare și în marce poștale.

Cei ce nu mai vor să rămān abonați, sūnt rogați a ne innapoiā numărul acesta sėu a ne înșciință prin o cartă poștală, ca să nu le mai espedām fōia.

Favoruri pentru abonați. Abonații nōstri își pot comandā la noi următoarele scrieri de Iosif Vulcan, cu prețuri fōrte reduse: »Ranele Națiunii,« roman în 3 tomuri, în loc de 3 fl., cu 1 fl.; »Novele,« tomul III. în loc de 1 fl. cu 50 cr.; »Mirēsă pentru mirēsă,« comedie în 3 acte, în loc de 1 fl., cu 25 cr.; »Lira mea« poezii noue, edițiune populară, în loc de 1 fl. cu 60 cr.; »Dela sate« novele și schițe, în loc de 70 cr. cu 40 cr.; »De unde nu este rentōrcere,« roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, în loc de 1 fl. cu 25 cr. Tōte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate de odată, costă 2 fl.

Asemene se ofere și portretul dlui Ioan Brătian, în loc de 1 fl., cu 25 cr.; portretul reginei Romāniei în costum național, în edițiune de lucș 25 cr., în edițiune populară 10 cr.

Cu dar pentru dame recomandăm »Lira mea,« poezii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 cōle, edițiune de lucș 3 fl.

Din scrierile: Sclavul Amozului, Poezii, Panteonul Romān, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

Redacțiunea »Familiei.«

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hūgel în Oradea-mare.